Дня 24.V-1925. Przesyłka pocztowa opłacona ryczałtem. ВАРШАВА Рік I.

СТРАЖНИЦЯ УКРАЇНСЬКА

ВИДАВЕЦЬ І НАЧАЛЬНИЙ РЕДАКТОР Др. ТАДЕЙ КОНЧИНЬСКІ

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ Warszawa, Nowy Swiat № 41 m. 27

Місячна передплата **60 сот.** — Конто почтове **№ 1377.** — Телефон **296-40.**

ВЕЛИКА ПОБІДА

ТРИЮМФ НАШОІ РАЦІІ СТАНУ

Дня 16 мая оголосив Міжнародний Трибунал Справедливости в Газі **користну децизію в справі нашої почти в Гданьску.**

Іменно наша Держава, реалізуючи свої права означені у версальскім трактаті, в париській конвенції і у варшавській умові, урухомила у власнім будинку на площи Гевелюса в Ґданьску дня 5 січня ц. р. почтовий уряд. Проти нашої почти виступив ґданьский сенат зі скаргою до Високого Комісаря Ліґі Народів і домагався, щоби нашій Державі непозволено утримувати власну почту на терені Ґданьска.

Високий Комісар йшов на руку німецькій гакаті і д. 5. лютого ц. р. видав опінію, що наша Держава може мати свою почту тільки в ґданьскім порті, а не в цілім місті. **Супроти так несправедливого рішення** Високого Комісаря **виступив польський Уряд** зі скаргою до Ліґи Народів, яка на засіданю 13. марта ц. р. постановила звернутися до Міжнародного Трибуналу Справедливости в Газі, щоби цей **Трибунал розсудив, хто на підставі права має слушність.**

Трибунал гаський видав опінію, в якій стверджує, що НАША ДЕРЖАВА МАЄ ПРАВО УТРИМУВАТИ В ЦІЛІМ ҐДАНЬСКУ СЛУЖБУ ПОЧТОВУ, ЗІ СКРИНКАМИ ПОЧТОВИМИ І ЛИСТОНОШАМИ І ЩО КОЖДИЙ ГРОМАДЯНИН ҐДАНЬСКА МОЖЕ ПОСЛУГУВАТИСЯ І КОРИСТАТИ З УСЛУГ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЧТИ.

Побіда нашої Держави має велике значіння для всіх громадян, а тимсамим і для українських людей. Належить памятати, що Ґданьск це давне польське місто і що Німці посуваючись силою на схід відобрали польському народови величезні простори землі і стреміли до того, щоби відтяти нашу Державу від приступу до моря.

Однак рішуча постава Уряду і всіх громадян Держави знайшла справедливе попертя на міжнароднім терені і заміри німецької гакати розбилися на прах.

Сильне становище нашої Держави в Женеві

В Женеві дозріває тепер важна річ, яка може байку про загальний мир перемінити з часом в дійсність. В цій праці БЕРЕ ВЕЛИКУ УЧАСТЬ НАША ДЕРЖАВА.

Іменно ведуться в Женеві наради над контролею зброєнь і перевозу военних матеріялів.

Делеґат Франції запропонував, щоби комісія вибрала на свого ҐЕНЕРАЛЬНОГО СПРАВОЗДАЦЯ НАШОГО ҐЕНЕРАЛА СОСНКОВСЬКОГО. Цю пропозицію ПРИНЯТО ОДНОГОЛОСНО, а вибір ґенерала Сосновського на референта комісії привитано горячими оплесками.

ВІЙНА В МАРОККО

Від довшого часу ведуть рифіни, африканське племя, під проводом Абд-ель-Кріма війну з Еспанцями, яких кілька разів побили і присилували до відвороту. По відвороті еспанських війск загналися рифіни на територію французського Марокка. Французи відперли всі атаки і тепер приготовляються обі армії до офензиви. Деякі розбиті африканські племена вертають до своїх осель і беруться до щоденної праці. Знова иньші племена збирають свої сили коло Кіффане і приготовляються до дальшого опору. Повстанцями проводять німецькі і російські офіцири та летуни.

КІЛЬКА ПЕРШИХ ГРОШЕЙ

Михайло Хандиба мав дуже довгі руки і величезну амбіцію. Коли тільки подивився хто на нього кривим оком, мав сейчас в нім ворога. Шукав собі зачіпки і розправлявся страшно. Люде уникали його як вогню. Може знайшовбися неоден сильнійший, але ніхто не мав охоти зачинати з таким завадиякою.

Та знайшлася відважна особа, яка була иньшої думки і без церемонії сказала йому цілу правду. Особа та була два рази менша від Хандиби—мала сині очи — білі зуби— літ вісімнайцять і називалася Варвара.

— Встид Хандибо — сказала. — Таж розбивати людей, це не геройство! У мене булоб геройством, колиб...

Хандиба задумався, а відтак сказав:

— Ну, а що маю робити Варваро? Я вам одній вірю. Вам одній отворю своє серце, бо я... так з любови до вас бю всіх...

Дівчина почервоніла аж по самі вуха, — однак перемогла встид і шепнула йому:

— Замість бити людей, то складайте гроші до ПОЧТОВОЇ КАСИ ОЩАДНОСТИ і най це буде з любови до мене— бо інакше...

— Направду? — крикнув Хандиба.

— Я вас також троха любю, але як багато заощадите, то... то... буду навіть дуже любити...

Михайло впав на коліна і присягав голосно:

— Хай мене Бог скарає, єли не додержу! Буду як ягнятко, тільки люби мене Варваро. Буду зложувати що місяця по 20 золотих, **тільки будь моєю жінкою...**

Дорога до добробуту!

НАША ДЕРЖАВА ДАЕ СЕЛЯНАМ ПОМІЧ. БЕРІМСЯ ДО ПРАЦІ

По направі державного скарбу приходить наша Держава в поміч рільникам-селянам. Про це писали ми вже в попередних числах „Стражниці", а тепер скажемо докладно як і що робити.

На основі розпорядку з 7. квітня 1925 (Вістник Законів ч. 35) можна основувати по громадах громадські каси.

Артикул перший цего розпорядку каже, що громада сама основує громадську касу; артикул другий — що завданням такої каси є, **давати приступний борг для сільського населення** на цили господарські, а також приймати ріжні щадничі вклади, а навіть фонди сиротинні, судові, карні і т. и.; артикул третий каже, що громада сама ухвалює для громадської каси капітал основний а відтак управляє касою через вибраних до того людей й розпоряджає боргами та приймає щадничі вкладки.

ЗВІДКИ ГРОМАДСЬКА КАСА БУДЕ БРАТИ ГРОШІ?

Громадська каса розпоряджає власними фондами, ухваленими громадою, й чужим капіталом, а передовсім боргами уділеними їй Державним Рільним Банком. Бо власне артикул семий каже, що громада ухвалює основний капітал і може до него доборгувати в Державнім Рільнім Банку суму 20 разів більшу від тої, яку дала сама громада.

Коли отже громада ухвалила 2.000 зол., то зможе дістати від Державного Рільного Банку 40.000 зол. боргу, коли 5.000 зол., то 100.000 зол. боргу. Так утворений фонд буде жерелом боргів для людей з громади на господарські цили.

Владу над громадськими касами виконують: 1) рада громадська; 2) управа, вибрана радою громадською і 3) ревізійна комісія, вибрана громадською радою.

Як з повищого бачимо, громадські каси, а через те й уділювання боргів буде спочивати в руках ради громадської і вибраної нею управи, отже в руках самого сільського населення. Отже громада сама собі буде помагати. Але щоб це все сталося як слід, треба, щоби на будуче вибирано до громадських рад людей льояльних супроти Держави Польської, мудрих, совістних і ретельних, а також, щобради громадські вибирали до управи громадських кас людей чесних, справедливих, безстронних і солідних, а не таких, що багато кричать і нарікають, а нічого зробити не уміють.

Від 7. квітня ц. р. можна вже всюди основувати громадські каси, ухвалювати основний капітал і старатись о позичку в Державнім Рільнім Банку у Варшаві.

НА ЯКУ ЦІЛЬ МОЖНА БУДЕ ДІСТАТИ ПОЖИЧКУ?

Належить звернути увагу на артикул 24-тий згаданого розпорядку, який каже так:

„громадська каса уділює боргів на цили господарські а зокрема на набуття землі, на будову і переведення всяких поліпшень господарських, на біжучі господарські потреби, на купно живого і мертвого рільного інвентара, а також на купно приладів праці й матеріялів, потрібних в сільськім господарстві".

Отже тільки на господарські цили призначується борг.

Користи з таких громадських кас можуть бути для наших сіл особливо під теперішну важку пору дуже великі, тому треба як найскорше приступити до основання таких громадських кас всюди по наших селах.

До заряду громадських кас повинні дістатися лише такі люде, які не дишуть ненавистю супроти нашої Держави і які не носяться зі шкідливими сепаратистичними думками, та мріями про те, що виростуть грушки на вербі. Досить пустомельства і псевдо-патріотизму та нерозважної політики. Берімся всі до господарської відбудови **і шануймо польську Державу, яка дбає за нашу долю і народній добробут.**

Митрополит Шептицький дбає про добро церкви

Недавно подали українські газети відомість про виданий Львівським Митрополичим Ординаріятом „закон про церковну цензуру". В названім законі наказуєся священникам не друкувати нічого без епископського дозволу і попередної контролі, а рівночасно забороняється також світским людям писати без такого дозволу про справи, що відносяться до релігії, церкви, чи обичайности, або дописувати до газет, які **виступають проти католицької віри і т. д.** Цей закон відноситься тільки до вірних греко-католицької церкви.

БОЛГАРСЬКІ ЗАГОВІРНИКИ ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ

ЛАСКА КОРОЛЯ

Военний суд в Софії видав присуд у справі атентату в соборі: паламаря Задґорского, Фрідмана, Абадієва, Димітрова, Ґранчарова, Петріні, Косовского і Кеся засуджено на смерть, Камбурова на три роки вязниці. Абадієва, Димитрова, Ґранчарова, Петріні й Кеса засудили заочно. Присуд—смерть на шибениці—мали виконати слідуючого тижня на публичній площі в Софії. Крім коштів розправи, має 7 обвинувачених заплатити грошеву кару по 500.000 і 250.000 левів. Король помилував засуджених від кари смерти на доживотну вязницю.

ГРИНЬКО ПРОТИ ГРУШЕВСЬКОГО!

Голова Київського Губвиконкому Гринько в справозданні з діяльности Губвиконкому на VII. зїзді рад Київщини, торкаючись справи українізації ні з сього, ні з того **копнув академіка Мих. Грушевського, накликуючи на нього радянського поліцая...**

Грушевський був перед війною професором на львівськім университеті і тому два роки виїхав на Україну надіючись на большевицьку „українізацію", яка в дійсности є **русифікацією.**

Короткі відомости з цілого тижня

Вимінювати можно польскі марки на золоті ще до дня 31. мая, потому марки тратять вартість.

50.000 золотих може заробити кождий, хто вкаже на винуватців замаху на поїзд з ночі дн. 30. квітня на просторі між станціями Сварожин—Старогард.

Тілесна кара в Америці. Сенат стану Мічіґен ухвалив право виміру тілесної кари за злодійство.

Новий винахід. Американський професор фізики винайшов ультра-червоний промінь, або довгі світляні фалі, якими при помочи спеціяльної лямпи можна пересилати сиґнали навіт в найяснійший день, на просторі від 8 — 13 кільометрів.

Як зачувати, на днях повертає з еміґрації, а саме з Відня, до краю відомий український діяч і політик др. Кость Левицький.

Химерна доля. Селянин у Пресбургу Пускач, якого засудили на довічну вязницю за те, що вбив свою жінку — виграв одночасно на льотереї 500.000 чеських корон.

Цими днями шаліла на Атлянтику велика буря, яка потягнула за собою богато жертв в людях і кораблях. Біля Нової Шкотії затонуло кілька кораблів.

Суд над українськими послами: Васильчуком, Козицьким і Чучмаєм відбувся в Рівнім минулого тижня. Тривав 5 днів. Пос. Чучмая засуджено на 2 літа вязниці, Васильчука і Козицького на 1 рік. Але їх всіх випущено на волю за кавцією. Васильчук зложив 300 зол., Чучмай 500 зол., Козицький 300 зол. Всі зголосили апеляцію.

Spółka Wydawnicza Powszechna, Szpitalna 1.